

співпраця громадських організацій і платників податків з податковими органами.

Висновки. Отже, на основі аналізу діючої системи державного податкового контролю в Україні з конкретизацією проблем його організації та здійснення було розроблено ряд заходів з удосконалення цього виду контролю, які було згруповано за трьома напрямками: узгодження цілей учасників податкового контролю; узгодження можливостей учасників податкового контролю; узгодження інтересів учасників податкового контролю.

Література.

1. Васюк Ю.М. Податковий контроль в Україні в умовах дії податкового кодексу: реалії, практичні проблеми та шляхи модернізації. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. №4. С. 51-56.
2. Васюк Ю.М. Податковий контроль в умовах реформ в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2015. №3. С. 27-36.
3. Гусак Н.Б., Гусак Ю.Д. Контроль податкових органів за діяльністю підприємств: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 320 с.
4. Економічна безпека: навчальний посібник / [З.С. Варналій, П.В. Мельник, Л.Л. Тарангул та ін.]; за ред. З.С. Варналія. Київ: Знання, 2009. 647 с.
5. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 3 (74) С. 116-123.
6. Мельник М.І., Лещух І.В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України», 2015. 330 с.
7. Податковий кодекс України: від 02.12.2001 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Степаненко С.В., Руденко С.В. Концептуальні основи трактування сутності і оцінювання ефективності податкового контролю в Україні. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Том 5. № 1. С. 49-56.
9. Тіньова економіка в Україні. Веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/news/all/doslidjennya-tinovoji-ekonomiki-v-ukrayini--mayjehvert-vvp--abo-846-mlrd-griven--perebuvaye-v-tini>.

УДК 657.1

ВПЛИВ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

THE INFLUENCE OF ACCOUNTING POLICY ON THE EFFICIENCY OF BUSINESS MANAGEMENT OF THE ENTERPRISES

СІДЕЛЬНИКОВА А.В., ЯМБИХ Ю.А., ЮРЧЕНКО Т.М., ГЛАЗКОВА Д.С.
здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Відомо, що ефективна організація та планування фінансово-господарської діяльності підприємства, значною мірою залежить від побудови реалізації управлінського процесу, важливим інструментом якого є облікова політика. Зокрема питанням формування облікової політики повинно приділятися більше уваги, як на рівні підприємства, галузі, держави, так і на міждержавному рівні, особливо із пристосуванням вітчизняного

* Науковий керівник – Краля В.Г., к.е.н., доцент

бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів. На основі узагальнення підходів до формування облікової політики сформовано авторське бачення процесу її розроблення, яке включає принципи бухгалтерського обліку, однак визначена законодавчо самостійність підприємств у цьому процесі дає змогу останнім використовувати різноманітність підходів щодо реалізації цих принципів; облікова політика повинна бути відкритою для користувачів інформації (з дотриманням вимог конфіденційності щодо окремої інформації) і повинна будуватися з дотриманням вимог міжнародного законодавства.

Ключові слова: облікова політика, ефективність управління підприємством.

It is known that the effective organization and planning of financial and economic activities of the enterprise depends largely on the construction of the management process, an important tool of which is the accounting policy. In particular, the formation of accounting policy should be given more attention, both at the enterprise, industry, state and interstate levels, especially with the adaptation of domestic accounting to international standards. Based on the generalization of approaches to the formation of accounting policy, the author's vision of the process of its development is formed, which includes accounting principles, but the legally defined independence of enterprises in this process allows the latter to use a variety of approaches to implement these principles; the accounting policy must be open to users of information (subject to the requirements of confidentiality of individual information) and must be built in compliance with the requirements of international law.

Key words: accounting policy, efficiency of enterprise management.

Постановка проблеми у загальному вигляді Чітко сформована облікова політика суттєво впливає на ефективність управління діяльністю підприємства, тому на кожному підприємстві, з урахуванням специфіки діяльності, має бути обрано той варіант обліку, що забезпечить найбільш повну реалізацію управлінських функцій. Проте, розробка та впровадження облікової політики є досить трудомістким процесом і не стала повноцінним інструментом організації обліку з метою забезпечення відповідною інформацією зовнішніх та внутрішніх її користувачів. Досить часто положення про облікову політику, що затверджене на підприємствах, майже повністю копіює зміст нормативних документів, при цьому повноцінно не розкриваючи особливості діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій Питання формування та реалізації облікової політики знайшли відображення в працях українських вчених – М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Т. В.Войтенко, В. В. Євдокімова, Л. О. Коваленко, І. М.Клімович, О. А. Подолянчука та інших. Проте, на сьогодні, в науково-практичній літературі питання особливостей облікової політики в розрізі управління підприємством є недостатньо дослідженим. Крім того, формування окремих елементів облікової політики для кожного підприємства на загальнодержавному рівні не регламентується. Отже, це питання є актуальним для подальшого дослідження та проведення науково-практичних дискусій.

Формулювання цілей статті проаналізувати вплив облікової політики на ефективність управління підприємством. Розглянути елементи облікової політики підприємства, які впливають на прийняття ефективних управлінських рішень

Виклад основного матеріалу дослідження Об'єктивним та звичним є поділ підприємства як цілісної системи на дві підсистеми, одна з котрих безпосередньо здійснює господарські процеси відповідно до тактичних та стратегічних цілей даного підприємства, а друга призначена для управління цими процесами.

Такий загальноприйнятий в управлінні підхід обумовлює необхідність розкрити склад управлінської підсистеми. Для цілей побудови управлінської облікової політики розглянемо управлінську підсистему як самостійну складну систему, що, в свою чергу, має власні підсистеми й елементи. Це необхідно тому, що проблемні питання облікової політики виникають не в абстрактній системі. Вони в будь-якому разі пов'язані з конкретними сторонами функціонування системи управління, з її складовими частинами – функціями, структурою тощо.

Складовими системи управління є:

- закони управління, тобто найбільш суттєві взаємозв'язки між елементами системи управління, котрі забезпечують її цілісність і дієвість;
- функції і методи управління, які включають конкретні форми і прийоми цілеспрямованого впливу органів управління на інтереси й умови діяльності учасників процесів праці;
- інформація як сукупність даних про соціальні, економічні, виробничі та інші процеси;

- інструментарій і важелі такого впливу як плани, управлінські рішення, державні замовлення, норми і нормативи, форми стимулювання і т. ін;

- організаційна структура, тобто внутрішня побудова системи управління, що відображає особливості суспільного розподілу праці та її кооперації, специфіку виконання конкретних функцій і методів управлінської діяльності;

- технічні засоби збирання, обробки і зберігання інформації, що суттєво підвищують продуктивність управлінської праці та змінюють її характер;

- кадри управління – керівники, фахівці, допоміжний персонал. Для цілей формування облікової політики має методичне значення врахування типу організаційних структур (лінійна, лінійно-функціональна, програмно-цільова) та їх якісні характеристики (характер спеціалізації, призначення, форма організації, характер впливу на об'єкт, стабільність функціонування).

Якісні характеристики впливають на рівень цілеспрямованості функціонування системи управління, тому що, наприклад, структури з об'єктною спеціалізацією, що зосереджують усі функції управління тим або іншим об'єктом і впливають на нього комплексно, в цьому сенсі мають перевагу перед структурами із функціональною спеціалізацією.

Отже, є необхідним аналіз можливих варіантів організаційної структури управління та вибору доцільного варіанту, що безпосередньо пов'язано з обліковою політикою. Таким чином, облікова політика є невід'ємною частиною цілісної системи управління, що потребує усвідомлення змісту окремо взятих функцій управління та їх взаємодії.

Існує значна залежність управлінських рішень від якості бухгалтерської інформації, тому основною метою при розробці та впровадженні на підприємстві облікової політики має стати формування повної, достовірної та неупередженої інформації. Облікова політика сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі. Відповідно до законодавчих вимог підприємство самостійно визначає власну облікову політику, при цьому ступінь його свободи регламентується регламентацією обліку на державному рівні. При виборі облікової політики необхідно враховувати вплив низки факторів, які можна поділити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх факторів належать:

- інфраструктура ринку;
- особливості системи оподаткування;
- вплив інфляційних процесів;
- законодавчі акти та нормативні документи з питань підприємництва бухгалтерського обліку і оподаткування та перспективи їх змін тощо.

Внутрішніми факторами можна визначити такі:

- форму власності та організаційно-правову форму, галузь економіки та вид діяльності;
- організаційну та виробничу структуру підприємства;
- технологічні особливості процесу виробництва;
- рівень розвитку інформаційної системи на підприємстві;
- рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення тощо.

Н.В. Піскунова зазначає, що «за системного підходу до вирішення проблеми формування облікової політики методичною основою має бути визначення класифікаційних ознак чинників: за місцем виникнення – зовнішні та внутрішні; за часом дії – перспективні та поточні; за змістом – виробничо-організаційні та фінансово-економічні.

Визначення чинників за класифікаційними ознаками зумовлює методика, обсяг і зміст облікової політики. Відбувається конкретизація методу бухгалтерського обліку, доведення до чіткого опису способів його проведення в конкретних виробничих умовах» [1].

Формалізація облікової політики здійснюється за допомогою таких носіїв інформації, як наказ, положення, організаційно-розпорядчі документи та інша внутрішня документація. За формою облікова політика має вигляд наказу керівника підприємства, на підставі якого затверджується Положення про облікову політику підприємства, безпосередній контроль за виконанням вимог, якого покладається на головного бухгалтера підприємства.

В економічній літературі [2;3;4] часто відбувається використання наказу про облікову

політику в якості організаційно-розпорядчого документу стосовно документального оформлення облікової політики. Саме в Положенні про облікову політику мають бути зазначені облікові правила, а сам наказ, як правовий акт, що видається керівником підприємства, організації, установи на правах єдиноначальності і в межах своєї компетенції призначений для вирішення основних та оперативних завдань, які поставлено перед підприємством.

Висновки Процес вибору облікової політики включає дані бухгалтерського обліку, статистичного дослідження, різну інформацію. В цьому проявляється нерозривний зв'язок бухгалтерського обліку з прийняттям управлінських рішень. При цьому інформація, яка досліджується, підлягає перетворенню шляхом її аналітичної обробки.

Формування та реалізація правильно обраної облікової політики є тим інструментом, який дозволяє керівництву підприємства не тільки побудувати бухгалтерський облік таким чином, щоб максимально задовольнити їх потреби в інформації для управління своєю власністю, а й впливати на рівень доходів, прибутку, інвестиційну привабливість підприємства, податкові відносини. Тому до формування облікової політики підприємства необхідно підходити з усвідомленням відповідальності.

Література.

1. Піскунова Н.В. Принципи формування облікової політики та чинники впливу на її вибір *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Економіка.* 2013. Вип. 23. С. 174-177.

2. Синиця Т.В. Актуальні проблеми формування облікової політики підприємств . *Бізнесінформ.* 2012. № 12. С. 201-203.

3. Облікова політика підприємства. Бухгалтерський практикум. «Вісник Міністерства доходів і зборів України», ТАКС КОНЕКШІНС ГРУП», 2014. Серія «Професійна бібліотека бухгалтера та підприємця». 68 с.

4. Щирба М. Проблеми документального оформлення облікової політики підприємства та шляхи їх вирішення. *Економічний аналіз.* – 2010. – Вип. 5. – С. 380-384.

5. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с.

УДК 331.103.6

ОРГАНІЗАЦІЯ КАДРОВОЇ СЛУЖБИ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

ORGANIZATION OF PERSONNEL SERVICE IN THE TOURIST INDUSTRY

ВОЛОШИНА В.С., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Для розвитку туризму були створені туристичні фірми та підприємства, на таких підприємствах працюють менеджери (кадри). Активно піднімається тема підбору туристичних кадрів та надання їм туристської освіти та підготовки їх як фахівців. Кадрова служба - це робота з кадрами підприємства здійснюється спеціалізованим функціональним підрозділом підприємства. Постійно виникає необхідність в обґрунтованому підборі, організації навчання, підвищенні кваліфікації, правильній оцінці і вихованні кадрів підприємства.

Ключові слова: *кадрові служби, підбір кадрів, менеджери, управління персоналом, організація роботи*

* Науковий керівник – Нагаєв В.М., д.п.н., професор